

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 41/08-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa, o prijatej sťažnosti K. V., K., zastúpeného advokátkou JUDr. Ľ. V., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 499/02 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 499/02 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bardejov **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 499/02 konal bez zbytočných prietáhov.

3. K. V. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bardejov p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bardejov je p o v i n n ý uhradiť K. V. trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Ľ. V., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 24. januára 2008 prijal na ďalšie konanie sťažnosť K. V., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ľ. V., K., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 499/02.

Sťažovateľ uviedol, že 27. júna 2001 podal okresnému súdu žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Žaloba smerovala proti správcovi konkurznej podstaty J, a. s., B.

Okresný súd z dôvodu vecnej príslušnosti postúpil vec Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), tento však nesúhlasil so svojou príslušnosťou, preto vec postúpil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndob 350/02 z 28. júna 2002 vyslovil, že na konanie vo veci je príslušný okresný súd.

K žalobe sa sťažovateľom označený žalovaný - správca konkurznej podstaty J, a. s., B., vyjadril podaním z 28. októbra 2002.

Sťažovateľ vychádzajúc z tvrdenia žalovaného v 1. rade podaním z 27. novembra

2002 rozšíril okruh účastníkov o spoločnosti E., s. r. o., B., a Ž., s. r. o., B.

Okresný súd uznesením z 18. júna 2003 pripustil do konania novooznačených žalovaných.

Pojednávanie 21. augusta 2003 bolo odročené za účelom vypracovania znaleckého posudku. Okresný súd uznesením z 18. novembra 2003 nariadi znalecké dokazovanie.

Uznesením z 25. novembra 2005 okresný súd pripustil do konania ďalšieho účastníka a pripustil aj upresnenie petitu žaloby.

Sťažovateľ 6. decembra 2005 svojím podaním rozšíril o ďalších účastníkov konania svoju žalobu na strane pasívne legitímnych.

Okresný súd uznesením z 2. mája 2006 pripustil do konania ďalších účastníkov a pripustil aj upravený petit žaloby.

Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 30. augusta 2006, bolo odročené na neurčito s tým, že počas pojednávania právna zástupkyňa žalovaných J. M., L. M. a S. K. vzniesla protinávrh a zároveň nastolila otázku, či v konaní môže ešte vystupovať správca konkurznej podstaty, pretože J., a. s., B., je už vymazaný z obchodného registra.

Sťažovateľ s poukazom na ustanovenie čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa K. V. zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na konanie bez zbytočných prieťahov konaním Okresného súdu Bardejov, č. k. 4 C 499/02 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bardejov aby konal vo veci vedenej pod sp. 4 C 499/02.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100 000,- Sk, ktoré je Okresný súd Bardejov povinný zaplatiť sťažovateľovi do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

Predseda okresného súdu 21. februára 2008 oznámil ústavnému súdu, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a zároveň zaslal vyjadrenie, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Sťažovateľ K. V. v konaní Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4 C 499/2002 sa domáha určenia vlastníckeho k nehnuteľnosti. Konanie vo veci bolo začaté žalobou sťažovateľa súdu doručenou dňa 27. 6. 2001 (konanie na základe tejto žaloby bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 5 C 489/01). Postupom podľa § 104a ods. 2 O.s.p. súd podaním zo dňa 6. 11. 2001 postúpil vec na konanie a rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach s tým, že ide o vec na prejednanie a rozhodnutie ktorej je podľa § 9 ods. 4 písm. a) O.s.p. vecne príslušný označený súd. Na základe nesúhlasu Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky svojim uznesením zo dňa 28. 6. 2002 č. k. Ndob 350/02-24 vyslovil, že na konanie je príslušný Okresný súd Bardejov a spis bol dňa 23. 8. 2002 vrátený Okresnému súdu Bardejov. Spisu bola pridelená spisová značka 4 C 499/02, pod ktorou sa konanie vedie doposiaľ.

Z obsahu spisu som zistil, že v priebehu konania došlo k prietahom zavinených súdom a to v období od 27. 10. 2003 (...) do 1. 7. 2005 (...) v dôsledku čoho akceptujem tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Toto zistenie bolo tiež dôvodom, pre ktoré bola sťažnosť sťažovateľa K. V. podaná podľa ustanovenia § 62 a násl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch uznaná v mojom písomnom stanovisku zo dňa 12. 1. 2007 Spr. 1605/06 za dôvodnú.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia jeho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk, ktorý nárok však bližšie neodôvodňuje. Vychádzajúc však z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (...) primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch možno priznať tomu, koho základné

právo bolo porušené, ak samotné konštatovanie porušenia práva nepostačuje, vzhľadom na okolnosti prípadu, na účinnú nápravu. Podľa nášho názoru pre účinnú nápravu v tomto prípade postačuje už samotné konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľa a to napriek konštatovanému porušeniu základného práva sťažovateľa a celkovej dĺžke konania. Na celkovej dĺžke konania totiž sa významnou mierou podieľal samotný sťažovateľ, ktorý opakovane menil žalobu čo do okruhu účastníkov (podaním zo dňa 27. 11. 2002, 7. 10. 2005, 6. 12. 2005 a naposledy podaním zo dňa 12. 2. 2008 mení petit žaloby), čo nesporne svedčí o nedostatočnej príprave sťažovateľa na podanie žaloby a ktorá skutočnosť nesporne ovplyvnila priebeh konania i jeho dĺžku. Navrhujem preto, aby súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti, t. j. v časti o priznanie primeraného finančného zadostučinenia, zamietol.“

Sťažovateľ 6. februára 2008 oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Ústavný súd sa oboznámil s obsahom spisu okresného súdu sp. zn. 4 C 499/02 a zistil tento priebeh konania:

- 27. júna 2001 bola podaná žaloba. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 5 C 489/01. Sťažovateľ súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov;
- 7. septembra 2001 sťažovateľ doručil podklady na oslobodenie od súdnych poplatkov – vyplnené tlačivo;
- 8. novembra 2001 bol spis doručený krajskému súdu ako vecne príslušnému (sp. zn. 17 Cb 958/01);
- 6. júna 2001 spis doručený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o vecnej príslušnosti súdu (sp. zn. Ndob 350/02);
- 29. júla 2002 bol spis vrátený krajskému súdu s uznesením sp. zn. Ndob 350/02 z 28. júna 2002, ktorým určil, že na konanie je príslušný okresný súd. Ďalej bol spis vedený pod sp. zn. 4 C 499/02;
- 6. novembra 2002 okresný súd vyzval žalovaného (JUDr. K., správcu konkurznej podstaty J., a. s. v konkurze, B.) na vyjadrenie sa k žalobe;
- 4. decembra 2002 sa JUDr. K. vyjadril k žalobe;

- 9. decembra 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania spisu sp. zn. 7 C 8/94;
- 31. januára 2003 okresný súd vyžiadaval listinné dôkazy z Katastrálneho úradu B.;
- 10. marca 2003 Katastrálny úrad B. doručil žiadané LV;
- 18. júna 2003 uznesením sp. zn. 4 C 499/2002 okresný súd pripustil do konania žalovaného v 2. a 3. rade;
- 20. augusta 2003 doručil vyjadrenie žalovaný v 2. rade a súčasne žiadal ospravedlniť neúčast' na pojednávaní 21. augusta 2003;
- 21. augusta 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom ustanovenia znalca z odboru geodézie a kartografie. Žalovaným v 1. až 3. rade bolo uložené zložiť preddavok 3 000 Sk na znalecké dokazovanie;
- 27. októbra 2003 bol ustanovený znalec z odboru geodézie a kartografie;
- 5. decembra 2003 doručil žalovaný v 2. rade odvolanie proti uzneseniu z 21. augusta 2003, ku ktorému pripojil uznesenie č. k. 7 C 8/94-210, ktorým okresný súd odvolal znalca R. S. a pribral znalca J. P., a uznesenie č. k. 7 C 8/94-213, ktorým okresný súd odvolal z konania znalca J. P. a pribral znalca J. B.
- 12. januára 2004 okresný súd uznesením prerušil konanie do vykonania znaleckého dokazovania vo veci sp. zn. 7 C 8/94;
- 24. novembra 2004 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok;
- 25. novembra 2005 bol uznesením sp. zn. 4 C 499/2002 do konania pripustený žalovaný vo 4. rade;
- 2. mája 2006 okresný súd uznesením sp. zn. 4 C 499/2002 pripustil, aby do konania na strane žalovaného pristúpili žalovaní v 5. až 9. rade;
- 1. júna 2006 žalovaný v 1. rade doručil oznámenie o zrušení konkurzu a strate spôsobilosti byť účastníkom konania;
- 30. augusta 2006 sa uskutočnilo pojednávanie. Bolo odročené na neurčito, právnej zástupkyňi sťažovateľa bolo uložené v lehote 14 dní predložiť úpravu ohľadom okruhu účastníkov na strane žalovaného;
- 25. augusta 2006 právna zástupkyňa žalovaných v 5., 6., a 7. rade doručila „vzájomný návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním“;

- 27. novembra 2006 okresný súd uznesením č. k. 4 C 499/2002-175 pribral do konania znalca Ing. E. T.;
- 16. februára 2007 okresný súd vyzval JUDr. P., aby oznámila cenu predmetu poplatkového úkonu v súvislosti s podaným protinávrhom na výpočet súdneho poplatku;
- 19. februára 2007 okresný súd vyzval znalca Ing. R. na vypracovanie znaleckého posudku;
- 23. februára 2007 znalec požiadal o predĺženie termínu na vyhotovenie znaleckého posudku do 30. júna 2007 z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti;
- 5. marca 2007 bol spis zaslaný znalcovi s predĺženou lehotou na vypracovanie posudku do 30. júna 2007;
- 6. marca 2007 okresný súd vyzval žalovaných J. M. a L. M. na oznámenie ceny predmetu poplatkového úkonu na výpočet súdneho poplatku;
- 7. marca 2007 bol spis zaslaný znalcovi a súčasne mu bola predĺžená lehota na vypracovanie posudku;
- 10. júla 2007 okresný súd požiadal znalca o predloženie posudku;
- 11. septembra 2007 okresný súd vyzval znalca na predloženie posudku;
- 24. októbra 2007 znalec doručil posudok (nie však v dostatočnom počte pre všetkých účastníkov);
- 4. decembra 2007 okresný súd uznesením priznal odmenu znalcovi;
- 2. januára 2008 znalec doručil ďalšie exempláre znaleckého posudku;
- 9. januára 2008 okresný súd uznesením priznal odmenu znalcovi za ďalšie exempláre posudku;
- 13. februára 2008 sťažovateľ doručil návrh na zmenu petitu;
- 22. februára 2008 okresný súd pripustil zmenu petitu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2. správanie účastníka konania a 3. postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, okresný súd sám právnu ani faktickú zložitosť veci nenamietal. Ústavný súd konštatuje, že v namietanom konaní ide o žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pričom žalovaným bol správca konkurznej podstaty akciovej spoločnosti v konkurze. Okruh účastníkov na strane žalovaného sa v priebehu konania viackrát menil. V súvislosti s uvedeným, ale i nutnosťou nariadenia znaleckého dokazovania možno konanie považovať za fakticky zložitejšie.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľa možno hodnotiť ako aktívne. Zúčastňoval sa nariadených pojednávaní, nemožno mu vyčítať ani jeho časté využívanie procesných oprávnení

vo vzťahu k zmene okruhu účastníkov a zmeny petitu návrhu, avšak vzhľadom na to, že okresný súd musel o jeho procesných návrhoch rozhodovať, sám sa na dĺžke konania podieľal.

3. Pri hodnotení postupu okresného súdu v namietanom konaní ústavný súd vychádzal z obsahu sťažnosti, vyjadrenia predsedu okresného súdu a zo spisu vedeného pod sp. zn. 4 C 499/02.

Podľa názoru ústavného súdu v období po určení príslušnosti okresného súdu na konanie po rozhodnutí najvyššieho súdu v júni 2002 do decembra 2003 konal okresný súd bez zbytočných prieťahov. V období od januára 2004 (uznesenie z 15. januára 2004) do novembra 2004 bolo konanie prerušené. V tomto období podľa názoru ústavného súdu teda k prieťahom v konaní nemohlo dochádzať. Až v období od novembra 2004 do novembra 2005 možno okresnému súdu vytknúť prieťahy v konaní, pretože okresný súd celý rok vo veci neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci. Za obdobie poznačené prieťahmi v konaní možno tiež považovať aj 6-mesačné obdobie od novembra 2005 do mája 2006. V ďalšom období nemožno okresnému súdu vytknúť absolútnu nečinnosť, jeho postup sa však vyznačuje malou efektivitou, čo v konečnom dôsledku viedlo k tomu, že namietané konanie nie je ani po viac ako siedmich rokoch právoplatne ukončené. Ústavný súd preto rozhodol, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 499/02 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadostučinenia.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 499/02 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré môže podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 499/02 konal bez zbytočných prieťahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľa priznať mu primerané finančné zadosťučinenie.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vychádzajúc z dĺžky obdobia, počas ktorého bol okresný súd nečinný, aktivity sťažovateľa a zohľadnením predmetu sporu ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade je primeraným finančným zadosťučinením suma 20 000 Sk.

Ústavný súd priznal úspešnému sťažovateľovi úhradu trov konania v sume 6 296 Sk za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie a podanie sťažnosti) v sume 2 970 Sk za jeden úkon a k tomu 2 x 178 Sk režijný paušál v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008